

Njejsmy sami ze swojimi sylzami

**Bóh praji:
„Woni přińdu płakajo,
ale chcu jich troštwac a wjesć.“**

Jeremija 31,9

Něhdyši Poršiski wučer a kantor Richard Iselt je napisał knihu „Z brémješka dopomnjenkow“, w kotrejž steji skica „Hdyž serbscy burja płakachu“. Iselt spominaše na 25. awgust 1939, jako přińdže oficěr do Poršic k wjesnjanosće z prikazom, zo maja burja swoje konje wotedać. Hišće w samsnej hodzinje měješe so prikaz do domow nosyć. Kóždemu bě wědomo, što to rěka: Přińdže wójna! Iselt rysuje potom kemše přichodnu njedzelu, na kotrychž bě jako kantor pódla był. Duchowny spominaše w předowanju na to, zo dyrbyja so samsny džeń konje wotedać, poklad a lubuškow statoka maja burja dać do cyle cuzych rukow. „A što je tutym swěrnym, njewinowatym skoćatam wotsudžene?“ Hdyž farar tute słowa praji, widžeše Iselt, kak serbskim buram sylzy do woči stupachu. Dopominachu so na hróžby Přenjeje swětoweje wójny, starosćachu so wo swojich synow, kiž budža do wójnska hić dyrbeć, a widžachu zatřelene konje před sobu. Wšo to wotewri komorku wutroby. Sylzy so ronjachu. Kantor Iselt so wotwobroći a hladaše na swoje noty.

Hdy ludžo džensa płakaja? Wědomostnicy, kiž su so z tutej temu zaběrali, zwěsćichu, zo so sylzy najbóle ronja, hdyž wurmřeje bliski čłowjek. Sylzy su w tutym padže wuraz žarowanja a jimanja. Płaka so pak tež stresa na džěle dla abo rozestajenjow w mandželstwje dla abo pod sylnymi bolosćemi. Poměrnje nowa wěc je, zo so sylzy ronja při hladanju jimačeho filma. A někotrym stupaja sylzy do woči z luteho wjesela.

Sylzy su potajkim znamjo za čelne abo dušine bolosće, za čerpjenje a žarowanje, ale tež znamjo sobuželnosće, wulkeho rozbudženja abo wjesela. Wone su něšto jara čłowjeskeho. Zwěřjata njemóžeja płakać.

W Starym zakonju běše wotwjedženje židowskeho luda do Babylonskeje jatby tón podawk, kiž je najbóle ze sylzami zwjazany. Hdyž dyrbeje nahladny džěl luda, wosebje wšitcy wyši, kraj wopušćić, čahnychu płakajo do noweje domizny. Profet Jeremija je napisał, kak je płakał, hdyž přenich ludži wotwjedžechu. „Mojej woči sylzujetej a jara płakatej, přetož stadło Knjeza so wotwjedže.“ (Jer 13,17) 70 lět traješe přebywanje Židow w Babylonskej. Nadžija na nawrót wosta sylna. Jeći sej wumolowachu, kajke wjeselo změja, hdyž so domoj nawróca: „Kotřiž ze sylzami syja, budža z wjeselosću žnjeć.“ (Psalm 126,2+5) Skónčnje přińdže čas nawróta. Tola w kolektiwym dopomnjeću wostachu Babylonske sylzy prezentne. „Při Babylonskich rěkach sedžachmy a płakachmy, hdyž na Cion spominachmy.“ (Psalm 137,1)

Wuswobodženje z Babylonskeje jatby je

w bibliji wulki potencial trošta zbudžił, kotryž wšak dopomnjeće na sylzy w sebi wobchowa. W Nowym zakonju so tuta mysl hišće jónu konkretizuje na čas po tutym žiwjenju, po smjerći. Tu na zemi změjemy přeco zaso přičinu płakać. Tola po skónčenju zemskeho časa přińdže čas wjesela. W Zjewjenju Jana mamy městno, kotrež to jasnje wupraji: „Bóh strěje wšitke sylzy z jich wočow, a smjerć wjace njebudže, ani zrudoba ani wołanje ani bolosć wjace njebudže, přetož to přenje je zašo.“ (Zjew 21,4)

Hdy sće wy, lubi čitarjo, posledni króc płakali? Konje hižo njetrjebamy wotedać kaž w swojim času serbscy burja. Domiznu njedyrbimy wopušćić kaž židowski lud abo miliony ludži po nim. Snadž přiběra stres a ludžo njewědža so wobarać? Strowota so z přiběracej starobu pominje. Zhubimy přez smjerć ludži, kotrychž smy znali a lubowali. Za Boha pak njejsy naše sylzy doskónčne. Wón je přez Jezusa Chrystusa přihotował kraj, w kotrymž njebudže so płakać. Wěšćenja Swjateho pisma su jasne. Směmy so wjeselić na to, štož přińdže.

Jan Malink

Do drjewa wupalene a z kwětkami wudebjene serbske bibliske hrono, kiž pyšeše něhdy dom serbskeje žiwnosćerskeje swójby w Šešowje

Foto: Jürgen Mačij

Swěca wohrěwa a budži nadžiju

Lube džěci, njehladajo na zymny a mokry počas su na jednym wosebitym nowember-skim dnju wjele džěci ze swěcatymi latarnčkami spě-

wajo po puću. Z lampionowym ćahom spominaja džěci na dobre skutki swjateho Měrcina. Ale čehodla maja wono lampionny? Što ma to z tutej tradiciju na sebi?

Swěca ma w křescánskej cyrkwi wažny wuznam. Mjeztym zo z čemnotu bóle strašne wěcy zwisuja, steji swěca symbolisce za Swjaty duch a za wšo dobre a rjane na zemi. Tehodla su na dnju swjateho Měrcina so swěćace lampiony wuraz za jeho dobre skutki a rozswětluja nowemberku čemnotu.

W srjedžowěku zadžětaču burja na dnju swjateho Měrcina wulki woheń. Tutón dyrbješe wšitke zle zymske duchy wuhnać a na lubosć k blišemu spominać. Džěci paslachu z řepow a kirbsow swěćnik a stajichu jón do woknow. Tute wašnje měješe pak tež hišće dalši woznam. Swěćka we woknje bě kaž pućnik. Tak so ludžo, kotřiž běchu dołho w nocy po puću, domoj namakachu.

Tež džensa hišće staja ludžo, kotřiž na někoho čakaja abo na někoho spominaja, swěćku do wokna abo před durje. Moja swójba w Budyšinje staji tež mału latarničku ze swěćku před durje. Wohrěwaca swěca na zymskich dnjach budži nadžiju a zwuraznja: „Njeboj so, tu njejsy sam!“

Snadž chceš tež ty druhim puć pokazać a nadžiju budzić abo tebi faluja w nowem-

berskich dnjach twoji přeceljo a přiwuzni. Tež ty móžeš swěćku do wokna stajić. Tak pokazaš twójim přecelam a přiwuznym, zo sy doma a na nich myliš. Druhim ludžom dariš nadžiju a mały wutrobny postrow.

Sym ći za to paslensku ideju za swěćnik sobu přinjesta. Trjebaš k temu:

- titu z pergamentoweje papjery,
- prózdnu škleńcu, na přikład wot kisałych kórkow,
- čajowu swěćku a nožicy.

Z nožicami wutřihaj muster, kaž so tebi lubi (na přikład lute třiróžki abo hwězdy), do tity. Potom wotmokaj nalěpki wot škleńcy. Na kóncu staj zaswěćenu swěćku do škleńcy, woboje do tity a pytaj sej rjany blečk we woknje. Wjele wjesela!

Waša Maria

Samopaslenej latarni

Foto: Maria Wirtheč

*Zemski běh, tak dołho hač tu traje,
njech tu stajnje wozbožuje nas,
njech wodź přecel nas přez čemne kraje,
wita z kwětkami nas kóždy čas.
Tak z njebjom zemja so zjednočuje
duši, hdyž k njebju so přichiluje.*

Herta Wićazec

Akademija wotprajena

Dale trajaceje pandemije dla dyrbja so přichodne přednoški Maćičneje akademije, kiž bychy so po zwučenym wašnju zašłych lět wot nowembra hač do měrcy w Budyskim hosćencu „Wjelbiku“ wotměli, nažel wotprajić. Po normalizowanju wobstojnosćow maja so zarjadowanja nachwatać. Terminy dalewjedženja Maćičneje akademije so sčasom zdžěla.

W mjenje stawizniskeje sekcije
Maćicy Serbskeje
Trudla Malinkowa, předsydky

Čitanje w Ketlicach

Pjatk, 13. nowembra, w 19.00 hodź. předstaji dr. Christian Kessner z Lohmena na farskej žurli w Ketlicach swoju lětsa wuštu knihu „Swjate su mi twoje hona“. Z Lubija pochadźacy psychoterapeut rozestaja so w njej ze spirituelnym pozadkom słowjanskosće we Łužicy. Čitanje so zwjazuje z hudźbu Ketličanskeho kantora Korle Awgusta Kocora.

Nazymski koncert

Na pokutnym dnju, 18. nowembra, w 16 hodź. wuhotuje Serbski ludowy ansambl w Bukečanskej cyrkwi nazymski koncert. Pod nawodom chóroweho direktora Andreasa Pabsta zaklinča twórby znatych němskich a serbskich komponistow. Student cyrkwinkeje hudźby Johannes Kral z Dobranec, kiž liči k wodźacym dorostowym organistam, interpretuje kruchi Jana Pawoła Nagela a Felixa Mendelssohna Bartholdyja. **SLA**

Za serbske swójby

Serbski ewangelski kónc tydženja ma so tež w léće 2021 w Hainwalde wotměć. Za to wupraji so předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka. Dokładny program so hišće nastaji, termin pak je hižo wučinjeny. Stajnje po jutrach wot štwórtka do njeđeje, klětu potajkim wot 8. do 11. apryla, zetkawaja so serbske swójby, mandželstwa a samostejacy na zhromadny kónc tydženja. Was wočakuja dobre rozmołwy, Bože słowo, serbska zhromadnosć a putace zaběry. Zapisajće sej termin hižo džensa! **M.M.**

Hłowna zhromadźizna SET w Ketlicach

Předsydstwo přeprašuje wutrobny na lětušu sobustawsku zhromadźiznu Serbskeho ewangelskeho towarstwa na pokutnym dnju, 18. nowembra, do Ketlic. Zeńdženje zahaji so w 14.00 hodź. z nutrnosću při rowje fararja Michała Domaški na kěrchowje při cyrkwi. Zhromadźizna pokročuje so na žurli Ketličanskeho hrodu, njedaloko cyrkwe.

Dnjowy porjad:

1. witanje a swačina
2. přednošk Trudle Malinkoweje wo fararju Domašce
3. rozprawa předsydstwa
4. rozprawa rewizora
5. schwalenje rozprawow
6. wólby noweho předsydstwa
7. namjety za dalšu džělawosć towarstwa

Kónc budže někak w 17.00 hodź.

Čłonojo towarstwa a hosćo, kotřiž so za serbske ewangelske wosadne žiwjenje zajimuju, su lubje wítani.

Mato Krygař, předsyda

Pokiw: Prošu informujće so do teho wo aktualnym stawje koronapandemije w medijach a na stronje Serbskeho ewangelskeho towarstwa pod www.serbske-ewangelske-towarstwo.de a njezabudźće na swoje maski!

Wědomostny zakład za wosobinski zajim

Christian Kessner wuda nahladnu a powažnu knihu wo Serbach

Drježdžanski lékař a psychoterapeut dr. med. Christian Kessner (narodženy 1954 w Lubiju) začuwaše wot małosće fascinaciju za blisko bydlynych Serbow, kaž wón w „Předspomnjenju“ swojeje knihi – němšce, delnjo- a hornjoserbsce – přeswědčiwe wujasnja: „To serbske bě jako něšto cuze w susodstwyje prezentne.“ Jako rodženy Łužičan chce wón němškemu čitarkej pomhać, „swój archetypiski pozadk lěpje spóznać a so na njón počahować“ (str. 10/11). Z nimale 200-stronskim, wulkofor-matowym džěłom „Swjate su mi twoje hona“ sprosředkuje zajimcam mnohostronske informacije wo řeči, kulturje a identiče „najmjenšeho słowjanskeho ludu“, kotryž wot 7. lěttotka we woběmaj Łužicomaj sydli. Teoretiske wuměnjenja svojich wuwjedženjow wobstaruje sej awtor – a to jako přeni – pola analytiskeje psychologie, kotruž je šwicarski psychiatr C. G. Jung (1875–1961) bytostnje wuwiał. Při tym zepěra so Kessner na swoje dopomnjenki z džěćatstwa runje tak kaž na wědoma a njewědoma nazhonjenja jako dorosćeny, kiž na mnohe zetkanja z rozmołwnymi partnerami wróćo du.

Hłowny džěl edicije tworja, jako kapitl 4, na 130 stronach tak mjenowane „Splitterchen“ (serbsce snano „Třěški“), to rěka tu: etnografiske, historiske a literarno-wu-

měske wosebitosće Serbow, kotrychž aktualnu ličbu rěčnikow pak z 45.000 ludźimi móht-rjec podwoja (str. 25, 167). K wjace hač 20 fenomenam, kotrež awtor po swójskim hódnoćenju rjaduje, słušeja

tak znate wobtuki kaž ludowe pěsnje, powěsće, serbska lipa a serbska hymna, pietizm, Slepjanska kónčina, NSčas, Domowina, biskop Beno, brunica, jutrowne jěchanje a jutrowne jejka, na kóncu samo horšć spisowacelow a molerjow: Handrij Zejler, Měrcin Nowak-Njehorński, Maja Nagelowa, Jurij Brězan, Jurij Koch, Křescán Krawc, Kito Lorenc, Róža Domašcy-na a Křescán Handrik. Swoje kompetentnje wuzwolene temy wobhladuje awtor jako dopokazy za spomóžnu eksistencu wot dawna zasydlenego serbskeho ludu mjez Němcami a Słowjanami. Wjackróć wón podšmórnje, zo njeje Łužica jenož

„najzapadniši region wuchoda“, ale zdobom zwjazowacy rum, „móst“ mjez dwěmaj swětomaj, z kotrejuž bě kóždy swój „archetyp“ – zrozumjeny jako přesahowacy muster abo přikład – sylnje wutworil. Trěbna wšak je wosebita čućiwość, zo bychmy etniske resp. narodne specifika nic jeniče na powjerchu, ale we hłubokosci podwědomja spóznali.

Kessnerowe originelne, zdžěla ilustrowane wotmołwy na wodzacy motiw „Što je to serbske?“ wobroćeja so wuraznje na cuzy publikum, kotryž často z njezrozumjenjom před bikulturalnosću našeje domizny steji. Jeho argumentacije, kotrež – po wašnju psychologie – rady „amplifikacije“ mjenuje, pohibuja so wot normalneje wšědneje runiny zwjetša na naročny fachowy niwow, kiž swoje kriterije wot psychoterapeutiskeje praksy wotwodźuje. A zasadne prašenje wostanje: Što je poprawom zmysl teho, štož je Serbstwo ke charakterej džensnišeho swěta přez lěttotki swojeho byća přinošowało a hišće přinošuje (přir. str. 35)? **Dietrich Šolta**

Christian Kessner: Swjate su mi twoje hona / Heilig sind mir deine Fluren. Zum Archetypus des Slawischen in der Lausitz im Osten Deutschlands. Ein Versuch über die vergessenen Anderen. Verlag dieterklein.com, [Troisdorf] 2020, 191 stron, wjacore ilustracije, kruta wjazba, ISBN 978-3-937907-57-4

Domowina lětuše wuznamjenjenja spožčila

Pjatk wječor, 9. oktobra, je Domowina na žurli Serbskeho domu w Budyšinje swoje lětuše wuznamjenjenja spožčila: Myto Domowiny a Myto Domowiny za dorost, woboje „za čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom“, „za wurjadne wukony w zmysle zdžerženja a spěchowanja Serbstwa“. Po rozsudźe mytowanskeho wuběrka třěšneho zwjazka dóstachu Myto Domowiny Elke Nagelowa z Łaza, Jurij Šolta z Noweje Wjeski a Fryco Kšamař z Drjenowa. Lětuši nošer Myta Domowiny za dorost je Damian Dyrlich z Noweje Wjeski.

Z čestnym znamješkom Domowiny „za wosebite wukony při zwoprawdženju programa Domowiny“ su lětsa tutych člonow narodneje organizacije mytowali: Friedharda Krawca ze Swónicy, Heidemarie Rychtarjowu ze Slepoho, Bjarnata Deleńka z Njebjelčic, Christu Dziumbłowu z Bórkow, Torstena Maka z Chóšebuza, Jura Hanšku z Brjazyny, Silviu Stephanowu z Čorneho Chołmca, Marju Ošikowu z Pančic-Kukowa, Jürgena Njeka z Chróšćic a Marku Cyžowu z Lejna. **Domowina**

Předsyda Domowiny Dawid Statnik wuznamjeni z lětušim Mytom Domowiny Jurja Šoltu z Noweje Wjeski, Elke Nagelowu z Łaza a Fryca Kšamařa z Drjenowa; Myto Domowiny za dorost spožči Damianej Dyrlichej z Noweje Wjeski (wotprawa). Foto: Jurij Helgest

Rownišćo swójbny fararja Michała Domaški w Ketlicach

Serbske ewangelske towarstwo da posledni wotpočink fararja a pěsnjerja wobnowić

Farar Michał Domaška

Michał Domaška narodži so 23. junija (nic měrcy kaž w NBS steji) 1820 do burskeje swójbny w Komorowje pola Rakec. Jako gymnaziasť w Budyšinje słušeše k sobuzaložerjam gymnazialneho towarstwa Societas Slavica Budissinensis, jako student teologije přisłušeše Lipšćanskej Sorabiji. W času narodneho wozrodźenja založi sobu Maćicy Serbsku a bě sobuawtor Wulkeje próstwy Serbow. 1846 nasto jeho spěw „Naše serbstwo z procha stawa“, kotraž so hač do 1945 jako serbska hymna wobhladowaše. Z fararjom bě wot 1849 do 1892 w Nosaćicach, małej wosadze w narańšich Serbach. Woženi so z burskeje džowku Marju Wjelic ze Šekec a založi z njej wulku serbsku swójbnu z džewjeć džěćimi.

We wosadze džiwjaše farar Domaška na skrućenje serbskosće a postara so wo serbske wuhotowanje Božeho domu. Pódlu zastojnstwa skutkowaše płódnje jako basnik, přeložer a wudawačel serbskich kěrlušow a duchownych spěwow. Jeho zběrki kaž „Adwentska harfa“, „Póstna harfa“ a „Cionske hłosy“ běchu daleko rozšěrjene mjez ewangelskim ludom. Zo bych kěrchowcy w Serbach serbski raz dóstali, zestaji 1889 „Symješka na Božu rolu“, zběrku serbskich hrónčkow na narowne pomniki. Wot 1887 hač do swojeje smjerće bě redaktor časopisa Misionski Posoł. 1889 pomjenowachu jeho na čestneho sobustawa Maćicy Serbskeje. Wón zemřě 7. junija 1897 pola swójeho syna Morica Domaški, kiž bě tehdy diakonus w Ketlicach a pozdžišo serbski wyši farar w Budestecach.

Domaškec swójbny row

Rownišćo Domaškec farskeje swójbny leži něhdže pjećnaće metrow wuchodnje Ketličanskeje cyrkwy při hłownym kěrchowskim puću. Wysoki křiž z marmora steji na pěskowcowym podstavku, do kotrehož je marmorowa tafla z napisom „Ob auch die Welt in Trümmer geht, / Das Kreuz doch unerschüttert steht! / Ob auch das Herz im Kampfe bricht, / Herr Jesu Christ, dich lass ich nicht!“ zasadžena. Štučka pochadza z w swójim času znateje balady „Fremersberg“ badiskeho basnika Eduarda Brauera.

Před křižom steja w rynku porno sebi štyri jenak wuhotowane narowne platy z marmora. Do kóždeje je zadypany hinaši symbol, němski napis a serbske hrónčko. Srjedža wotpočujetaj Domaškec mandželskaj a jimaj poboku dvě jeju džěšći.

Druha tafla wotprawa dopomina na Michała Domašku. Zadypany wobraz pokaza křiž a harfu, kiž na – drje ławrencowymaj – hałužkomaj ležitej. Harfa poča-

huje so na basnika a jeho knize „Adwentska harfa“ a „Póstna harfa“. Pod wobrazom steji napis: „Hier schläft in Gottes Hut / Michael Domaschke / treuverdienter Pfarrer / von Nostitz / * 23. Juni 1820 in Commerau / † 7. Juni 1897 im Diaconate / zu Kittlitz // Knježe, nětk pušćiš / twojeho wotročka po twojim / słowje z měrom.“ Při serbskim citaće jedna so wo bibliske hrono Lukaš 2,29.

Druha tafla wotlěwa dopomina na mandželsku fararja. Pod z pruhami wobwěnowanym křižom steji napis: „In Gottes Frieden ruht hier / unsere liebe Mutter / Maria Johanna / Domaschke / geb. Wehle / * 18. Aug. 1834 i. Schechwitz / † 25. Oktbr. 1923 i. Baruth // Ja sym žiwy / a wy budžeće tež žiwi.“ Při serbskim citaće jedna so wo bibliske hrono Jan 14,19.

Rownišćo swójbny fararja Michała Domaški na Ketličanskim kěrchowje do lětušeje wobnowjenja

Foto: Trudla Malinkowa

Při swojej maćeri wotpočuje na lěwym boku při kěrchowskim puću njewudata džowka. Pod wobrazom kótwicy steji napis: „In Gottes Frieden ruht hier / Käthe Domaschke / * 8. Nov. 1860 im Pfarrhause / Nostitz / † 12. März 1914 im Pfarrhause / Postwitz // Dom duše je horkach, / Hdžež we swětle su.“ Serbske hrono je wuwzate z kěrlušy „Hdže namaka duša swój statok a dom?“

Poboku swójeho nana wotpočuje na prawym boku rownišća młody zemřěty syn. Na jeho narownej tafla steji pod křižom napis: „Hier ruht in Gottes Frieden / Martin Domaschke / Student der Theologie / * 27. Juni 1870 im Pfarrhause / zu Nostitz / † 25. Mai 1894 im Diaconate / zu Kittlitz // Krystus je moje žiwjenje /

a smjerć je moje dobyće.“ Při serbskim citaće jedna so wo bibliske hrono z lista na Filipiskich 1,21.

Wšitke štyri na narowne platy napisane serbske hrona steja w bibliji abo w spěwarskich a nimo teho tež w zběrce serbskich hrónčkow na row, kotruž bě Michał Domaška pod titulom „Symješka na Božu rolu“ wudał.

Wobnowjenje rownišća

Wuznama Michała Domaški za serbske kulturne stawizny dla je so Maćica Serbska hižo w lětomaj 2001/2002 wo wobnowjenje njehladaneho rownišća prócowala. Tehdyše listowanja a rozmožy wšak wostachu njewuspěšne, předewšěm dla njezajima ze stron Ketličanskeje wosady a tehdyšeho fararja.

Nimale lětdžesatkaj pozdžišo je so nětk lětsa wobnowjenje rownišća poradžiło. W nošerstwje Serbskeho ewangelskeho towarstwa a z financelnej podpěru Založby za serbski lud a wosady Ketlicy-Nosaćicy přewza kamjenječesar Dirk Schuldt z Rosenhaina pola Lubija restawraciske džěła. Kamjenje so wurjedźichu, napisma so znowa wumolowachu a rownišćo so wobrubu.

Wobnowjeny row serbskeje farskeje swójbny ma so we wobłuku hłowneje zhromadźizny Serbskeho ewangelskeho towarstwa na pokutnym dnju, 18. nowembra, zaso zjawnosći přepodać. Z dwurěčneje nutrnosću na Ketličanskim kěrchowje budže so při tym tež na lětuše 200. narodni ny fararja a pěsnjerja Michała Domaški spominać.

Trudla Malinkowa

Žnjowodźakny swjedženj z premjeru w Ptačecach

Na žnjowodźaknym swjedženju wotměchu so njedzeli, 27. septembra, dopoždnja přeni raz dwurěčne drastowe kemše w Ptačecach w srjedźnej Łužicy. Hižo jědnaty raz schadźowachu so drastynošerki regiona na tute swjedźenske kemše. Přeni króć pak swječeše nowy wosadny farar Stefan Reichelt, kiž so jara za spěchowanje serbskich tradicijow a wožiwjenje serbskeje rěče angažuje, serbsko-němske kemše z 55 kemšerjami a kemšerkami. Jeho podpěrowachu Martina Pečikowa a Salomé Petzerjec z podawiznu wo hołbikach, kiž wumóžichu zhromadnje hólca ze studnje, Martin Jacobey na byrglach, na přechnej flejće Silke Kloß, z čitanjemi w serbskimaj rěčomaj Manfred Hermaš, Hartmut Leipner, Christiana Piniekowa a Madlena Norberg. Wosebita situacija wobsteji w Ptačecach a wokolinje w tym, zo přisłuša wosada Ewangelskej cyrkwi Berlin-Brandenborska-šleska Hornja Łužica (EKBO), gmejna pak Swobodnemu statej Sakska. Stefan Reichelt sej chwali rólu tudyšeje Bjesady, hdžež su hromadže ze swojim wučerjom Rolfom Hrjehorjom mjez druhim hornjo-

serbske kěrlušy a modlitwy prihotowali. Z mandželskej Sonju, kiž je rěčnica Domowiny za region Wojerecy, bě kemši přichwatał. Tak realizuje so w serbskim regionje zdobom žiwa ekumena.

Po kemšach zahrachu před cyrkwičku wosadni dujerjo a dujerki serbske a němske ludowe spěwy k sobuspěwanju. Přistup-

na bě tamniša domizniska stwa, zaměstnjena w starej šuli, w kotrejž so wosebje na serbske wjesne, šulske a drastowe tradicije pokazuje. Před njej předstajichu, kak ludžo něhdy z ječmjenskej kofej džětaču a žony z Čorneho Chołmca pječeču za derjeměče hosći Kroatowe plincy z butřanku.

Christiana Piniekowa

Přenje dwurěčne drastowe kemše w Ptačecach

Foto: Gernot Menzel

Cyrkwinska chronika Sprjejc wušta

Wojerowski farar Jörg Michel ma wot lěta 2010 wosadu Sprjejcy sobu zastarać, dokelž so farske městno snadnych ličbow dla hižo njewobsadži. Jako farar tuteje holandskeje wosady je wot lěta 2018 hač do 2020 štyri zwjazki „Cyrkwinskeje chroniki Sprjejc“ wudał. Jedna so wo materialowu zběrku z komentowacymi přispomnjenjemi wudawaćela. Podam tu hłowny wobsah štyrjoch zwjazkow.

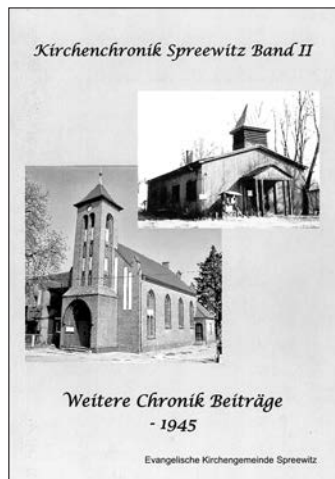
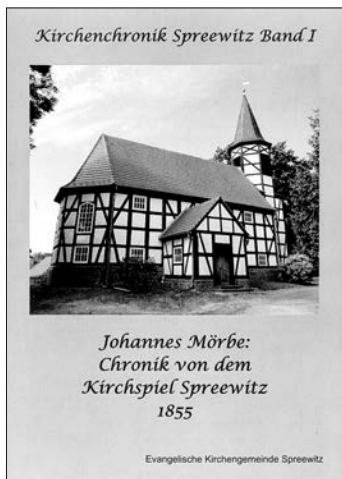
Znowa wotčišći so zaslužbna Sprječanska chronika z pjera fararja Jana Mjerwy z lěta 1855. Wozjewja so dale wšitke zapisy z kule cyrkwinskeje wěže, pozdžiše dodawki ke chronice Mjerwy z pjera wšela-

kich awtorow, zdžěla ze zajimawymi serbskimi a ludowědnymi wotrězkami, krótkobiografije tamnišich fararjow a wučah z lmišoweje knihi „Panslawismus“, w kotrychž dže wo wosud fararja Nowotneho a wo potlōčowanje Serbow w Pruskej. Dokelž běchu Sprjejcy w 19. lětstotku čeziščo wupućowanja, njemōža wurězki z knihi Trudle Malinkoweje wo wupućowarjach pobrachować, mjez druhim tež mjena wupućowarjow z wosady. Wozjewja so wučah z Mukoweje statistiki a rozprawa wo wobnowjenju cyrkwy w lěće 1938, při kotrymž so tež dwaj serbskej napisaj do cyrkwy dōstašej. Z pjera fararja Mi-

chela su krótke stawizny pruskeje Hornjeje Łužicy. Přidate su tež fota z wumolowanjom cyrkwy, mjez druhim tež serbskej napisaj a někotre starše fota tež ze žonami w serbskej drasće.

W štyrjoch zwjazkach skići so wjele dotal čezko přistupneho materiala. Ze serbskeho wida ma so připōznać, zo wudawaćel serbsku problematiku wotewrjene a kompetentnje zapřija. Za wosadu a za wšu Wojerowsku kōnčinu předleži 280stronska chronika, kotraž budže zaklad za wšitke dalše wozjewjenja wo Sprječach a dalšich wosadnych wsach.

Jan Malink

Štyri zwjazki Sprječanskeje cyrkwinskeje chroniki, zestajene wot wosadneho fararja Jörga Michela

Jurij Brósk: Dopomnjenki na mlode lěta (2)

Farski hat

Na džěda a wowku z nanoweje strony móžu so trochu dopomnić, wosebje na wopyt w Rakojdach, hdžež bydleštaj w małym skromnym wuměnkarskim domčku pola Nučana, wowcyneho syna z přenjeho mandželstwa. Wobaj běštaj srěnjowulkej, pobožnaj lubaj ludžičkaj. Hdyž bě nan do Budestec přišoť, přebywaše džěd chwilu pola staršeju, zo by w ratarstwje radził a pomhať.

Drje po džědowej radže zasypachu hat, kotryž farski dwór kołowokoło wobdawša, tak zo wot puća kamjentny mosćik do dwora wjedžeše. Přez zasypanje so wulki džěl zahrody zdoby. Džensniša aleja slowčinow, nasadźena wot nana, steji na prjedawšich haćenjach.

W zbywacym haće na připołdniej stronje domskeho my džěći z radosću pancachmy a husto do njeho padnychmy, wosebje ja z bratrom Božidarom, hdyž sej wulku płokansku wanju jako čotm wzachmoj a so trochu wot brjoha zdalichmoj.

Raz zawinowach nimale wulke njezbožo. Sotra Ida steješe při spuščadle, a ja, njekedźbliwje skočo, storčich ju do hata. Dokelž ze stráželow a stracha čeknych, by so zatepiła, hdyž njeby susod Rječka, kiž runje při boku při puću wodu čeraše, ju hnydom wučahnyť. Bože wobarnowanje.

Zo by so krjepjenje wolóžito, da nan wodu z hata po rofach do haćika w zahrodce běžeć. Wokoło haćika bě niski drjewjany pločik. Jónu, hdyž běchu tam mlode kački zawrjene, lehnych so přez njón, zo bych jednu popadnyť, a padnych do wody. W bliskej chłódnicy sedžeše wopyt při kofeju, mjez druhim knjez kandidat Pjenck, kiž pluskotanje zastyšča a mje sčasom wučahny. Běch tehdy něhdže sydrom abo wosom lět stary.

Narowny pomnik farskeju mandželskeju Handrija a Amalije Bróskow w Budestečanskej cyrkwi
Foto: Měrcin Wirth

Staršej Jurja Bróska: mać Amalija Bróskowa rodź. Šoćic (1807–1885), džowka młynka z Budysekeho Židowa, Zejlerjowa „Lubka lilija“ a mać 17 džěći; nan Handrij Brósk (1902–1877), farar w Malešecach a Budestecach, Maćicar a narodny prócowar Repro: Jürgen Maćij

Dopomnju so hišće na dalše Bože wobarnowanje. Z našej starej wysokokolesatej korejtu jědžeć jedneho ranja z maćerju do Budyšina; pohnoć bě stary bur Wićaz ze Zahorja. Hnydom za farskej zahrodu (pozdišo za nowym kěrchowom) čěrješter konje k Sprjewi, hdžež so maćeri poradži, jej při brjoze zadžeržeć.

Maćerna swójba

Mać jězdžeše abo běhaše husćišo do Budyšina, zo by wopytała swogeho nana, mojeho lubeho džěda Bohuwer Šoťu, sotry a přizwuznych a připódlka wšelake wobstarala.

Džěd bě lědma srěnjeje wulkosće, jara přecelny, wjesoty a žortny. Wón bě we wójnskim času, wosebje w bitwje pola Budyšina 20. a 21. meje 1813, jako wobsedźer młynka na Židowje ze swojimi wosom mały mi džěćimi wjele čežkeho přetrac dyrbjať. Hdyž přińdže do Budestec na wopyt, přinjese nam přeco cały sobu a drje tež někotre krošiki. W swojim 20. žiwjenskim lěće bě so woženil z 15lětnj burskej džowku z Lětonja, přez což njetrjebaše do wojakow. W poslednim wójnskim lěće zemřě jemu mandželska. Dokelž běšter so za čas bitwy wotpaliloj kubło w Lětonju kaž tež młyn na Židowje, hodži so domyslić, w kajkej nuzy bě džěd ze swogej črjódu džěći. Ale smědžeše tež Božu hnadnu pomoc bohaće nazhonić a chwalić.

Z maćernych sotrow a bratrow móžu so dopomnić na četu Christlu a wuja Adolfa, kotryž bě služil pola gardy w Drježdžanach a na suchočinu schorjeny dlěši čas pola nas w Budestecach přebywaše, zo by po radže lěkarja w hródzi spať a tak wóložnje w swogej chorosći namakať, štož pak bě bohužel bjez wuspěcha.

Četa Hana, wudowa po adwokaće Görneru, kotraž bě sej wědylačna wjele zna-

jamosćow a wobšěrne kublanje načitała, je staršimaj naše wočehnjenje jara wolóžila z tym, zo bjerješe raz te, raz tamne džěćo do pensije. Wosebje namaj bratromaj je wjele wutrobneje lubosće wěnowala, za což so jej hišće do rowa nutrnje džakuju.

Brodźic Hana a nabožne kublanje

Při telko džěćoch a dosć wulkim ratarstwje bě za lubeju staršeju wulka dobrota, zo měještaj kmany, swěrných služowných.

Wosebje bě to pobožna, swěrna, džěława duša Brodźic Hana z Debsec, kotraž so tak wo nas džěći staraše, zo móžeše so mać w kóždym nastupanju na nju spuščec. Hdyž nas wječor do łoža hotowaše a bě zyma, nadycha dobra duša posleščo, zo bych so trochu zwohrět. Nawuč mi lědma štyrilětneho Wótčenaš, wězo serbski. Přetož móžeše jenož serbsce a pola nas doma so jenož serbsce rěčeše.

Njezapomnite je mi do džensnišeho wostało, kak mje wot spočatka sem nawuč nutrnje so modlić. Hdyž běch Wótčenaš nawuknyť a mějach so před wusnjenjom modlić, běch zwjetša dosć sprócnj, tak zo po móžnosći spěšnje plapotach. Na to by Brodźic Hana ze swojim dušnym miłym wašnjom prajiła: „Jurko, takle njesměš so modlić, to luby Bóh njeslyši; dyrbiš so rjenje pomatu a nutrnje modlić, potom će slyši a je či dobry.“

Tute słowo je mi njezapomnite wostało, a čím starši sym, čím bóle dyrbju, hdyž so čicho za sebjem modlu, při kóždej próstwjemy myslić na Lutherowe krasne wukładowanje.

*Teksty wubrala a přeložila
Trudla Malinkowa
Pokročowanje slěduje*

Žnjowodžakny swjedžen a konfirmacija

Njedzeli, 27. septembra, swjećeše Rakečanska wosada swój lětuši žnjowodžakny swjedžen. Wo žnjensku krónu, girlandu při wołtarju a wjacore wěncy k wupyšenju cyrkwy starachu so lětsa wosadni ze Stróže pola Rakec. Sobotu wupyšichu pomocnicy po zwučenym wašnju cyrkej a wosebje wołtarnišćo z plodami z polow a zahradkow. Kaž hižo w zašlych lětach wopyta wjetša skupina džěci z pěstowarnjow w Rakecach a Šćeńcy kemšerjow w Božej službje. Ale spěwać kaž w tamnych lětach mali hosćo korony dla njemóžachu. Bohudžak móžachu kemšerjo, wězo z nahubnikami, wjacore kěrlušy spěwać. A to su činili, kaž je nětko hižo mała tradicija na

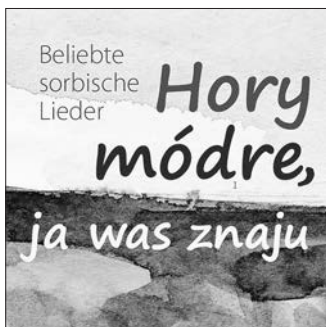
žnjowodžaknym swjedženju, wotměnjejo w němskej a serbskej rěči. Wosadny farar Robert Malink w předowanju naležnje na to skedźbni, zo njemóže čłowjek wobswět a přrodu jenož wužiwać, ale zo dyrbi jej tež wobchować.

Njedzeli, 4. oktobra, wotmě so skónčnje tež w Rakecach lětuša konfirmacija. Farar Malink móžeše dwanaće holcow a hólcow Rakečanskeje wosady a přidatnje hólca z Klukša konfirmować. Cyłe poł lěto dyrbjachu na termin konfirmacije čakać. Zo móžachu ju w hišće wosebje rjenje wupyšenej cyrkwi dožiwić, bě małe wotrunanje za nich.

Günter Holder

Serbske chóry na nowej CD

Hdyž so na kermušach abo kwasach zakantori „Boleraz, bo leraz“, „Přeco ty chodžiš“ abo tež „Naš njeboh džěd“ spěwa bórze cyta žurla sobu. Bjez džiwja zo budže sej něchtóžkuli rady tróšku z tamnišeje wjesoleje atmosfery wobchować chcyć. Z njedawno wuštej CD „Hory módre, ja was znaju“ hodźi so doma na konopeju samo sobu spěwać. Na zynkonošaku prezentuja so znate a klasiske woblubowane hornjoserbske spěwy w interpretaciji wšelakich chórow,

spěwnych skupin, kapalow a solistow. Pohnuwać chce tajki poskitk zabawnego razu tež k zhromadnemu spěwanju na narodninach, w Domowinskej skupinje, w kruhu swójbných abo wjesnjawow. Zložuju so na nahrawanja Serbskeho rozhlósa je Šćěpan Brankačk zestajil 30 spěwow, kiž (nimale)

kóždy znaje a kiž su so w běhu lět w najlěpším zmysle słowa z ludowymi stali.

CD je zhromadne wudaće LND a Založby za serbski lud.

LND

Němsko-serbska Boža služba w Bukecach

Kóždy lěto we winowcu, dwě njedzeli do Bukečanskeje kermušy, přepróšuje wosada na dwurěčnu Božu službu. Za člonow tudyšeje Bjesady kaž tež za Serbow z wosady a wokoliny je to jedyn z wjerškow wosadneho žiwjenja, hdyž so Bože słowo serbsce připowěda a kěrlušy so, znajmjeńša zdžěla, serbsce spěwaja.

Na 18. njedzeli po Swjatej Trojicy, 11. winowca, móžeše wosadny farar Thomas Haenchen nimale 40 kemšerjow na tutu wosebitu Božu službu witać. Zastupiwiši do Božeho domu měješe so kóždy něčičišim wuměnjenjam wotpowěduju do lisćinow zapisać a městno we lawkach z wotpowědnym wotstawkom zabrać. So po cyrkwi rozhladuju běše wosebje Serbam z wjeselom, zo pyšachu serbske barby wołtar a chórowu łubju.

Po hudźbje na byrglach z přewodom soloweje trompety powita wosadny farar kemšerjow němsce a serbsce. Sćěhowaše zawodny kěrluš, kiž so – kaž tež wšitke dalše kěrlušy – po štučkach wotměnjejo

serbsce a němsce spěwaše. Gloria patri, Kyrie a dnjowa modlitwa běchu w němskej rěči, tehurunja na to sćěhowace čitanje ewangelija. Po němskim wěrywuznaću spěwaše so serbsce „Do jednoh Boha wěrimy“. W swojim předowanju, přednjesenym w serbskej a němskej rěči, rozstaješe so wosadny farar Thomas Haenchen z wuznamom časa w čłowjeskim žiwjenju, zložuju so při tym na tekst, kiž so pola předarja Salomona na 3. stawje namaka.

Po předowanju spěwaše so „Hač sem mój Bóh“, po sćěhowacych wozjewjenjach so z kěrlušom „Wulki Božo chwalbu cí“ kolekta za wosadu zběraše. Modlitwa po tym běše najprjedy w němskej rěči, Wótčenaš so farar z wosadu serbsce modleše. Sćěhowaše kěrluš „Knjezowy jandžel“ a žohnowanje w němskej a serbskej rěči.

K zakónčenju spěwaše wosada „Ha widžu-li ptačata čahnyć“. Mjez serbskimi kemšerjami běchu přewažnje wustojni spěwarjo, tak zo so serbske spěwanje derje poradži.

Arnd Zoba

Přihotuja wjesny jubilej

19. oktobra je so po dohej přestawce zaso zetkał přihotowanski wuběrk za 800lětny jubilej Bukec. W léce 2022 je planowane wot 1. julija do 3. julija přewjesć swjedženski kónc tydženja. K temu je na posedženju předsyda kulturneho towarstwa Domaš Žur předstajil přeni koncept. Tak planuja za sobotu wšelake aktiwity na wjacorych městnach wokoło cyrkwy. Zapřijate su tež namjety serbskich zastupnikow we wuběrku, kiž su wot započatka zetkanjow na dohe a bohate serbske stawizny wsy pokazali. To ma so mjez druhim we wosebitej wustajeńcy wo Bukecach wobkedźbować. Wožiwić chcedža zaso Bukečansku drastowu skupinu. Serbska ewangelska drasta ma so na serbskim dworowym swjedženju sobotu wječor na farskim dworje a na dwurěčnych kemšach njedzeli dopołdnja pokazać. Na planowane chórowy koncert w cyrkwi njedzeli popołdnju chcedža tež chór Budyšin přeprošyć.

Mato Krygár

Nazymski koncert

Na sydomdžesac připosłucharjow dožiwi njedzeli, 18. oktobra, nawječor w Marje Marćinej cyrkwi w Budyšinje nazymski koncert Serbskeho ludoweho ansambla. Pod nawodom chóroweho direktora Andreasa Pabsta zaklinčachu twórbu znatych němskich, serbskich a českých komponistow. 21lětny student cyrkwinkeje hudźby Johannes Kral z Dobranec, kiž liči k wodzacych dorostowym organistam w našim kraju, interpretowaše kruchi Jana Pawoła Nagela a Felixa Mendelssohna Bartholdyja. Pandemije dla spěwaše po ličbje redukowany chór SLA z pišćeloweje łubje Božeho domu.

T.M.

Johannes Kral z Dobranec na nazymskim koncerće SLA Foto: Hanka Šěnc

Powěšće

Zwjazkowy prezident Frank-Walter Steinmeier přija w Smochćicach žnjowu krónu.

Foto: Steffen Unger

Smochćicy. Na ekumeniskim žnjowodžaknym swjedženju w kubłanišću swj. Bena w Smochćicach přija zwjazkowy prezident Frank-Walter Steinmeier njedželu, 11. oktobra, žnjowu krónu, kiž bě štyrnaće žonow z Łužicy nawižo. Božu službu swječeštaj superintendent Tilmann Popp a farar Clemens Hrjehor z Budyšina. Serbski farar wysokich hosći, mjez kotrymiž bě tehornja sakski ministerski prezident Michael Kretschmer, tež serbsce postrowi a žnjowu krónu serbsce požohnowa. Serbski ludowy ansambl kemše hudźbnje wobrubu.

Rowno. Tradicionelny, mjeztym 21. dworowy swjedžen na Njepilic statoku smědžeše so lětsa, 27. septembra, korony dla jenož w mjeńšim wobłuku přewjesć. Město dopołdnish kemšow a cyłodnjowskeho swjedženja běchu hosćo njedželu popołdnu na nutrnosť a zhromadne kofejpicje z hudźbnym wobrubjenjom dujerskeje kapaty prošeni.

Budyšin. Na hłownej zhromadźiznje chóra Budyšin 12. oktobra zloži Janina Krygarjowa z Wuježka po wosom lětach zastojnstwo předsydky chóra. Na jeje městno wuzwolichu sej spěwarki a spěwarjo Benjamina Wirtha z Budyšina za swogeho noweho chóroweho předsydu.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.

Slepo. Na kermušnych kemšach 25. oktobra rozžohnowaše so fararka Jadwiga Malinkowa nachwilnje wot wosady, w kotrejž bě dotal šěsć lět skutkowała. Zastupnistwo za čas jeje maćerneho dowola přewozmjje farar Jörg Michel z Wojerec. Kermušne kemše wobrubu chór Kólesko ze serbskimi kěrlušemi. We wosadneje zhromadźiznje po kemšach so přitomnym rjadowanja za čas wakancy předstajichu.

Zbožopřeća

Dnja 20. nowembra woswejeći knjez **Helmut Gros** w Džěžnikcach swoje 85. narodny. Gratulujemy jubilaraj wutrobnje a přejemy jemu bohate Bože žohnowanje.

Dary

W septembru je so darito za Pomhaj Bóh dwanaće eurow. Bóh žohnuj dar a darcěla/ku.

Spominamy

Před 140 lětami, 22. nowembra 1880, založi so w Hórcce pola Niskeje **Konferenca serbskich duchownych pruskeje Hornjeje Łužicy**. Wuchadzišćo bě wulka duchowna nuza, kiž tehdy w pruskich wosadach pobrachowacych serbskich fararjow dla knježeše. Wjackróc běchu Serbske Nowiny tehodla k založenju tajkeje konferency namotweli, kaž wona hižo lětdžesatki w Sakskej wobsteješe. Dokelž Wojerowski superintendent Karraß žadanju njewotpowědowaše, přewza skónčnje farar Wjelan-Slepanski, znaty serbski narodowc, iniciatiwu. Na jeho přeprašenje zhromadzi so jednaće fararjow na Hórcanskim dwórnišću k založenju konferency: Wjelan ze Slepoho, Bergan z Wulkich Ždžarow, Delank z Chrjebje, Finger z Łuča, Kurink z Łaza, Rjeda z Mužakowa, Renč z Klětnoho, Ryčer z Delnjeho Wujězda, Šichold z Wochoz, Tešnar z Niedy a Wieder z Wojerec. Na založerskej zhromadźiznje wobzamknychu, zapodać peticiju na kultusoweho ministra von Puttkammer w Berlinje z próstwu wo serbsku nabožnu wučbu w šulach. Z jenož 1 292 podpismami peticiju 1881 do Berlina pósłachu. Na swojim druhim posedženju w juniju 1881 mjeztym 14 sobustawow konferency wo tym wuradžowaše, kak móhli Towarstwo pomocy studowacych Serbow w pruskich wosadach spěchowaca. 1883 wyšnosť konferency jako „njeoportunu“ hódnoćeše a wot dalšich zerdženjow wotradžeše. **T.M.**

Přeprašujemy

W nowembru wysyła so ewangelske *Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu*.

01.11. 21. njedžela po Swjatej Trojicy
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Bu-

dyšinje w Michalskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)

- 08.11. dopředposlednja njedžela cyrkwinskeho lěta**
09.30 dwurěčne kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (farar Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)
- 11.11. srjeda**
19.00 Bjesada w Rakecach w farskej bróžni
- 15.11. předposlednja njedžela cyrkwinkeho lěta**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. n. w. Malink)
- 18.11. pokutny dzeń**
08.50 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)
14.00 hłowna zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Ketlicach
- 19.11. štwórtk**
18.30 Bjesada w Bukecach na farje
- 28.11. sobota**
14.00 głowna zgromažina Spěchowarskego towarstwa za serbsku rěc w cerkwi z. t. w Chóšebuzu
15.00 ekumeniske wosadne popołdnje we wosadnym domje Hubertusoweje wosady na Bělym Jelenju w Drježdžanach (sup. Rummel)
- 29.11. 1. njedžela adwenta**
09.30 dwurěčne kemše w Slepom z wužohnowanjom džěcatka
14.00 wosadne popołdnje w Slepom (predikant Hermaš)
- 06.12. 2. njedžela adwenta**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. n. w. Malink)
14.30 kemše w Budyšinje w Michalskej cyrkwi (sup. Rummel), po tym adwentnička na farje